

Patiënteninformatie

Therapie Folfox

Inhoud

Inhoud.....	2
Inleiding	4
Samenstelling van uw therapie Folfox.....	4
Verloop van de therapie	4
Waar krijgt u de therapie?.....	5
Richtlijnen bij Folfox.....	5
Mogelijke nevenwerkingen van Folfox.....	6
Verminderde aanmaak van nieuwe bloedcellen.....	7
Contacteer onmiddellijk het ziekenhuis bij één of meer van de volgende tekenen:.....	7
Enkele raadgevingen	7
Duur.....	8
Misselijkheid en braken	9
Enkele raadgevingen	9
Raadpleeg uw (huis)arts	9
Duur.....	9
Invloed van oxaliplatine op zenuwstelsel (polyneuropathie).....	10
Plotse klachten.....	10
Enkele raadgevingen	10
Laattijdige klachten	10
Raadpleeg uw arts	10
Duur.....	10
Smaak- en reukverandering	11
Enkele raadgevingen	11
Raadpleeg uw behandelende arts.....	11
Duur.....	11
Irritatie en/ of ontsteking van het mondslimvlies	12
Enkele raadgevingen	12
Mondinspectie.....	12

Raadpleeg uw arts	12
Duur	12
Buikloop (diarree)	13
Enkele raadgevingen	13
Raadpleeg uw arts	13
Duur	13
Licht haarverlies	14
Raadpleeg uw arts	14
Duur	14
Vermoeidheid	15
Enkele raadgevingen	15
Duur	15
Invloed op seksualiteit	16
Hand- en voetsyndroom	17
Enkele raadgevingen	17
Raadpleeg uw arts	17
Duur	17
Tot slot	18
Wie contacteren bij vragen of problemen?	18
Persoonlijke notities/ vragen	19

AZ Turnhout heeft deze informatiefolder met de grootste zorg opgemaakt. De inhoud ervan is echter algemeen en indicatief. De folder omvat niet alle medische aspecten. Hij vervangt de raadpleging bij je zorgverlener niet. Mocht deze folder vergissingen, tekortkomingen of onvolledigheden bevatten dan zijn AZ Turnhout, personeel en artsen hiervoor niet aansprakelijk.

Inleiding

Deze brochure biedt u de nodige informatie over uw therapie Folfox. U leest hierin meer over de behandeling zelf, bijzondere richtlijnen en mogelijke nevenwerkingen van de therapie. We geven u tips om met deze nevenwerkingen om te gaan en we zetten op een rij in welke gevallen u de huisarts of de verpleegafdeling moet contacteren.

Het is onmogelijk om in deze brochure alle details voor elke situatie te beschrijven. Aarzel daarom niet om zo nodig bijkomende vragen te stellen aan uw arts of verpleegkundige.

Samenstelling van uw therapie Folfox

De therapie bestaat uit twee verschillende celremmende geneesmiddelen (cytostatica): Oxaliplatine en 5FU.

Levofoline is zelf geen cytostaticum, maar het zorgt ervoor dat 5FU beter werkt. Daarnaast kan uw arts nog enkele andere geneesmiddelen voorschrijven. Die dienen ter ondersteuning van de behandeling, bijvoorbeeld om de bijwerkingen te beperken.

Verloop van de therapie

Het onderstaande schema geeft een overzicht van het verloop van één cyclus van de therapie. Eén cyclus duurt 2 weken (14 dagen).

Dag 1 is altijd de eerste dag van een nieuwe cyclus. De volgende cyclus start in principe 2 weken na dag 1, als de bloeduitslagen en uw algemene toestand dit toelaten.

Generieke Naam	Merknaam	Toediening	Wijze van toediening
Oxaliplatine	Eloxatin®	Op Dag 1	Infuus over 120 minuten
Levofoline	Folinate EG®	Op Dag 1	Infuus over 120 minuten
5FU	Fluoro-uracil®	Op Dag 1	Infuus over 10 minuten
5FU	Fluoro-uracil®	Op Dag 1, 2 en 3	Infuus over 48 uur met Infusor®

Waar krijgt u de therapie?

De behandeling kan in het dagziekenhuis gebeuren.

Op dag 1 komt u naar het ziekenhuis waar u Oxaliplatine en Levofoline (samen over 2 uur) en 5FU (over 10 minuten) zult toegediend krijgen. De 5FU over 48 uur krijgt u toegediend via een Infusor®-pompje waarmee u naar huis kunt gaan. Dit pompje werkt dan gedurende 48 uur. Op dag 3 zal een thuisverpleegkundige het Infusor®-pompje opnieuw afkoppelen.

Uitzonderlijk kan de arts beslissen om de behandeling in het ziekenhuis toe te dienen via een infuus, gedurende 3 opeenvolgende dagen met 2 overnachtingen.

Richtlijnen bij Folfox

Zeker als u 5FU® thuis via een Infusor® krijgt toegediend, is het belangrijk dat u voldoende drinkt (1,5 tot 2 liter per dag) tijdens de toediening. Anders dan de patiënten die 5FU® bij opname via een infuus krijgen, krijgt u immers geen extra vocht langs de Infusor®.

Mogelijke nevenwerkingen van Folfox

U krijgt hier een opsomming van de verschillende nevenwerkingen die kunnen voorkomen. Op de volgende pagina's gaan we dieper in op de meeste nevenwerkingen en geven we uitleg en tips om ermee om te gaan.

- De aanmaak van bloedcellen in het beenmerg kan tijdelijk worden geremd, met als gevolg: verhoogde vatbaarheid voor infecties, bloedarmoede, sneller blauwe plekken en/of een bloedneus.
- Misselijkheid en braken
- Oxaliplatine kan inwerken op het zenuwstelsel (Polyneuropathie).
- Tijdelijke smaak- en reukverandering
- Ontsteking mondslijmvlies waarbij blaasjes en pijn in de mond kunnen voorkomen
- Mogelijks diarree (buikloop)
- Licht haarverlies
- Vermoeidheid
- Invloed op seksualiteit, vruchtbaarheid en menstruaties
- Mogelijks hand-voet syndroom

Verminderde aanmaak van nieuwe bloedcellen

Er zijn verschillende soorten bloedcellen met elk hun eigen werking en functie:

- Witte bloedcellen beschermen u tegen infecties.
- Rode bloedcellen vervoeren zuurstof doorheen ons hele lichaam.
- Bloedplaatjes zorgen voor de bloedstolling.

De chemotherapie kan de aanmaak van de bloedcellen algemeen verhinderen, met het gevolg dat u een tekort krijgt aan verschillende bloedcellen. Het is belangrijk te weten op welke signalen u moet letten.

- Een laag aantal witte bloedcellen geeft een verhoogd risico op infecties.
- Een laag aantal bloedplaatjes geeft meer kans op bloedingen.
- Een laag aantal rode bloedcellen kan vermoeidheid en kortademigheid veroorzaken.

Vóór de start van elke behandeling controleren we uw bloed. Als uw bloedcellen niet volledig hersteld zijn, kan de arts uw behandeling een week uitstellen.

Contacteer onmiddellijk het ziekenhuis bij één of meer van de volgende tekenen:

- koorts boven de 38°C, koude rillingen, zweten
- pijnlijke keel, hoest met gekleurde fluïmen
- pijn bij het plassen, bloedsporen in de urine of ontlasting
- elke blauwe plek of bloeding zonder aantoonbare oorzaak
- bloedingen die langer dan normaal blijven aanhouden
- kortademigheid, pijn op de borst, plotse extreme vermoeidheid

Enkele raadgevingen

- Meet elke dag uw lichaamstemperatuur.
- Controleer regelmatig uw mond op tekenen van beschadiging.
- Let op keelpijn en kortademigheid. Ga na of u hoest en/of u gekleurde fluïmen hebt.
- Vermijd het contact met mensen die griep hebben of verkouden zijn. Ook het contact met kinderen die een kinderziekte doormaken raden we sterk af. Vermijd plaatsen waar veel mensen

samenkomen (winkels, bioscoop, openbaar vervoer, ...). Als u deze voorschriften goed volgt, is het niet nodig dat u zich volledig isoleert of alle bezoek vermijdt.

- Laat uw tandarts weten dat u behandeld wordt met chemotherapie. Een tandverzorging veroorzaakt gemakkelijk bloedingen.
- Neem nooit op eigen initiatief aspirine of geneesmiddelen die aspirine bevatten. Aspirine bevat een stof die het bloed doet verdunnen en dat vermijdt u nu beter.
- Raadpleeg een arts als u een bloedneus niet gestopt krijgt.

Duur

De verminderde aanmaak van bloedcellen door de chemotherapie is tijdelijk. De aanmaak herstelt zich spontaan.

Soms kan uw arts beslissen om extra medicatie te geven (in de vorm van een inspuiting) of dat het nodig is een bloedtransfusie toe te dienen.

Misselijkheid en braken

Misselijkheid en overgeven kan na de toediening gedurende enkele dagen optreden. Maar met medicatie zijn deze klachten vrij goed te controleren.

Vóór elke toediening krijgt u anti braak medicatie en een voorschrift mee voor thuis. Informeer uw arts bij de volgende raadpleging als de antibraak medicatie onvoldoende effect heeft gehad. De verpleegkundige kan u adviezen geven om misselijkheid en overgeven te voorkomen of verzachten (brochure: "misselijkheid en braken").

Enkele raadgevingen

- Het is belangrijk dat u tijdens de therapie veel drinkt (1,5 tot 2 liter) om de extra afvalstoffen uit het lichaam te verwijderen.
- Neem uw geneesmiddelen tegen misselijkheid en braken strikt zoals voorgeschreven werd door uw arts.
- Vraag hulp van de diëtiste in het ziekenhuis via uw arts of de verpleegkundigen. Zij kan u advies geven als u problemen heeft met uw voeding.

Raadpleeg uw (huis)arts

- Als u ernstig vermagert
- Als u tekenen van uitdroging vertoont: een gevoel van dorst, een droge en gerimpelde huid, een droge mond, oververmoeidheid en weinig plassen.

Duur

De klachten kunnen optreden tijdens de toediening van de therapie of tijdens de eerstvolgende uren of dagen erna.

Wees niet ongerust als u niet misselijk wordt of niet moet braken. Dit betekent zeker niet dat de behandeling bij u niet aanslaat. Omgekeerd betekent het ook niet dat als u zich erg ziek voelt, de therapie dan echt zijn werk doet. Misselijkheid en braken staan los van het effect van de therapie.

Invloed van oxaliplatine op zenuwstelsel (polyneuropathie)

Plotse klachten

Tijdens de dagen na de toediening van Oxaliplatin kunt u last krijgen van een stoornis van de zenuwen. Die kan leiden tot zwakte gevoel, tinteling of verstijving van de vingers en tenen, rond de mond of in de keel, wat soms kan optreden gecombineerd met krampen.

De klachten worden vooral uitgelokt of erger door koude.

Gevoelsstoornissen in de keel kunnen u een erg benauwd gevoel geven: door die 'verdoofde' keel lijkt het alsof u niet kunt ademen of slikken.

Enkele raadgevingen

De eerste 5 dagen na de toediening:

- Vermijd het om lang buiten te blijven als het koud is.
- Draag handschoenen om uw handen te beschermen.
- Vermijd koude lucht (bijvoorbeeld van de airco, de koelkast).
- Was uw handen met warm water.
- Eet geen koude voeding (bijvoorbeeld ijs). Drink geen te koude dranken.

Laattijdige klachten

Laattijdige klachten treden meestal pas op of verergeren na herhaalde toedieningen. Dit kan gepaard gaan met minder kracht en minder goed kunnen uitvoeren van fijne bewegingen. U kunt zo moeilijkheden ondervinden in het uitvoeren van fijne handelingen, zoals het dichtknopen van kleding.

Raadpleeg uw arts

Als deze klachten erger worden en als uw normaal functioneren door uw klachten in het gedrang komt.

Duur

Bij de meeste mensen verdwijnen deze symptomen volledig. Toch is er de mogelijkheid van blijvende symptomen na het beëindigen van de behandeling. Praat hierover met uw arts.

Smaak- en reukverandering

Door uw ziekte of behandeling kan u last krijgen van smaak- en reukveranderingen. Wat u eet, kan plots anders smaken, terwijl u het niet anders hebt klaargemaakt. Het is dan plotseling erg zoet, bitter, zuur, zout of juist flauw. Probeer erachter te komen welke voedingsmiddelen uw voorkeuren hebben en vermijd de andere.

Enkele raadgevingen

Zorg dragen voor een goede mondhygiëne kan helpen.

- Poets uw tanden minstens 2 keer per dag, en liefst na elke maaltijd en voor het slapengaan.
- Borstel regelmatig zachtjes uw tongrug. Een beslagen tong veroorzaakt dikwijls een slechte smaak en slechte adem.
- Maak gebruik van een mondspoeling (vraag hiernaar bij uw arts).

Raadpleeg uw behandelende arts

Neem contact op met de (huis) arts of (thuis)verpleegkundige als u veel te weinig eet of als u te veel gewicht verliest. In het ziekenhuis kan uw behandelende arts of verpleegkundigen u altijd doorverwijzen naar een voedingsdeskundige (diëtiste) die u meer tips kan geven over smaakveranderingen.

Duur

Smaak- en reukveranderingen door de therapie zijn tijdelijk. Na afloop van de therapie zal uw smaak- en reukzin geleidelijk aan herstellen.

Voor bijkomende informatie over goede mondzorg kunt u terecht bij uw tandarts, uw arts of de verpleegkundigen.

Bij een controlebezoek aan uw tandarts moet u zeker vermelden dat u chemotherapie krijgt. Er gebeurt best een controle vóór het opstarten van een behandeling met chemotherapie. Tijdens de behandeling met chemotherapie vinden er best geen ingrepen plaats.

Irritatie en/ of ontsteking van het mondslijmvlies

Mondslijmvliesontsteking kan enkele dagen na de toediening optreden. Dit begint meestal met een droog of branderig gevoel in de mond. Daarna kan de mond, tong of keel pijnlijk aanvoelen en kunnen pijnlijke kleine zweertjes (afters) ontstaan. Uw mond is dan overgevoelig voor hete, koude, gekruide of harde spijzen. Volg een goede mondverzorging om deze klachten te voorkomen (brochure "mondverzorging").

Enkele raadgevingen

- Zorg voor een goede mondhygiëne.
- Vermijd, indien mogelijk, alcohol en andere irriterende voedingsstoffen zoals te warme, te pikante of te zure spijzen.
- Als u een tandprothese heeft, neem de prothese dan enkele uren per dag uit uw mond om uw slijmvlies wat rust te geven.
- Laat 's nachts en bij een pijnlijke mond de prothese uit.
- Probeer veel te drinken om uw mondslijmvlies vochtig te houden.

Mondinspectie

- Bekijk af en toe uw mond in de spiegel, eventueel met een lampje.
- Kijk naar uw lippen, tong, de binnenzijde van de wangen, onder de tong en naar het verhemelte.
- Bij droge lippen of wanneer uw lippen gebarsten zijn, kunt u ze dun insmeren met een cacao boterstift of met lippenzalf uit een tube.
- Bij een droge mond kunt u de speekselklieren stimuleren door een suikervrij zuurtje of kauwgom (met Xylitol) te nemen of kunstspeeksel te gebruiken (bijvoorbeeld Orale-Balance).

Raadpleeg uw arts

Raadpleeg zeker uw arts wanneer de pijn u belet van te eten of te drinken. Hij/zij kan dan een therapie opstarten om het mondslijmvlies te genezen.

Duur

Een aantasting van het mondslijmvlies begint meestal 5 tot 7 dagen na toediening van de therapie. Herstel van de slijmvliesen begint na 2 à 3 weken.

Buikloop (diarree)

Bij deze behandeling kunt u last hebben van diarree. U hebt dan vaker dan normaal stoelgang en uw stoelgang zal vloeibaarder zijn dan gewoonlijk.

Diarree veroorzaakt door de behandeling treedt op ten vroegste 24 uur na de toediening en kan tot 5 dagen duren. Dit gaat soms gepaard met buikkrampen.

Soms kan u uitdrogingsverschijnselen krijgen. Die verschijnselen zijn een gevoel van dorst, een droge mond, een droge tong, een droge of gerimpelde huid en verminderde en donkere, troebele urine.

Er kunnen ook andere oorzaken zijn voor uw diarree, zoals bijvoorbeeld darminfecties en stress.

Enkele raadgevingen

- Neem nooit geneesmiddelen tegen diarree zonder uw (huis)arts te raadplegen.
- Controleer hoe vaak u stoelgang hebt en welke samenstelling uw stoelgang heeft.
- Drink minstens 1.5 liter water per dag.

Raadpleeg uw arts

- Als u 3 keer per dag of meer stoelgang hebt.
- Als uw stoelgang zachter of vloeibaarder wordt.
- Als u bloed in de stoelgang ziet of als uw stoelgang een zwarte kleur heeft.
- Als u koorts hebt.
- Als u tekenen van uitdroging vertoont zoals droge mond, minder plassen.

Duur

Diarree door de behandeling kan optreden vanaf dag 1 tot 5 dagen na de toediening.

Licht haarverlies

Uw behandeling met chemotherapie maakt het haar dunner of geeft haarverlies. Haarverdunning of haarverlies bij chemotherapie is tijdelijk. Er zijn geen goede maatregelen om haarverlies te vermijden.

Haaruitval treedt op bij deze behandeling 14 tot 16 dagen na de eerste toediening van chemotherapie. Soms kan andere lichaamsbehaaring ook uitvallen. Voor de hoofdhaaruitval kan u last hebben van een gevoelige of pijnlijke hoofdhuid.

Na de behandeling begint uw haar opnieuw te groeien. Uw verpleegkundige of de sociaal werkster kan u hierover meer informatie en advies geven (brochure: "haaruitval").

Raadpleeg uw arts

- Als u vragen hebt over haarverlies.
- Als uw gevoelens van ergernis, verdriet, enzovoort wilt delen.

Duur

Uw haar begint 2 tot 3 maanden na het stoppen met de therapie terug te groeien. Soms heeft het een andere kleur of structuur.

Haarverlies kunnen we niet voorkomen. Verschillende methoden tegen haarverlies zijn onderzocht, maar er bestaat momenteel geen enkele behandeling die haarverlies ten gevolge van chemotherapie met succes kan voorkomen.

Vermoeidheid

Veel mensen die behandeld worden met chemotherapie, hebben naarmate de behandeling vordert last van vermoeidheid.

Vermoeidheid is geen banale klacht. Spreek erover met uw arts en/of met de verpleegkundigen (brochure: "vermoeidheid bij kanker"). U kan ook volgende website raadplegen: www.vermoeidheid.be

Enkele raadgevingen

- Probeer voldoende actief te blijven.
- Plan tijdens de dag rustperiodes in. Luister naar uw lichaam.
- Vraag hulp aan familie, vrienden of instanties. De sociaal werkster kan u hierbij zeker helpen.

Duur

Vermoeidheid kan starten tijdens de eerste week van de behandeling en neemt nadien verder toe.

Na het stopzetten van de behandeling zullen de klachten traag verminderen. Het is niet abnormaal dat u nog last hebt van vermoeidheid enkele maanden na het stopzetten van de therapie. Soms kan vermoeidheid nog verschillende jaren na de therapie duren.

Invloed op seksualiteit

De invloed van een behandeling op de seksualiteit is voor iedere patiënt verschillend. Zowel lichamelijke als emotionele gevolgen van uw ziekte en uw behandeling kunnen gevolgen hebben voor uw seksuele behoefte en uw seksleven.

Het is goed mogelijk dat u door andere zorgen uw seksleven nu minder belangrijk vindt. Misschien moeten u en uw partner nog wennen aan een uiterlijke verandering door de behandeling, zoals haarverlies. Het kan ook zijn dat u door de therapie een aantal lichamelijke klachten ondervindt zoals vermoeidheid en misselijkheid. Vrouwen kunnen last krijgen van vaginale droogte, de menstruatie kan voor kortere of langere periode stoppen.

Het bespreekbaar maken van seksuele problemen is belangrijk. Door erover te praten met uw partner leert u elkaar beter te begrijpen. Ook met uw zorgverleners kunt u problemen rond seksualiteit bespreken.

Tijdens uw behandeling, tot enkele maanden nadien is het belangrijk om voorbehoedsmiddelen te gebruiken. Een mogelijk zwangerschap moet u nu voorkomen, omdat de therapie schadelijk kan zijn voor een baby.

Is een zwangerschap niet (meer) mogelijk, dan raden we nog aan om de eerste dagen na de toediening van de behandeling een condoom te gebruiken. Restanten van de geneesmiddelen kunnen ook in vaginaal vocht zitten. Daarom is het veiliger om met een condoom te vrijen.

Bespreek zeker met uw arts als u nog een kinderwens heeft.

Hand- en voetsyndroom

Als reactie op uw behandeling kan er een pijnlijke roodheid en zwelling ontstaan ter hoogte van uw handpalmen en voetzolen. Vaak krijgt u vooraf tintelingen en gevoelsstoornissen. Dit kan soms verder evolueren tot een sterk uitgesproken droogte van de huid met afschilfering of blaarvorming. Het vroegtijdig herkennen van de eerste symptomen kan dit voorkomen. Het hand-voetsyndroom kan u hinderen bij bepaalde dagelijkse activiteiten.

Enkele raadgevingen

- Maak gebruik van lauw water voor uw bad of douche.
- Vermijd blootstelling aan de zon.
- Draag ruime en gemakkelijke kleding, soepele en gemakkelijke (bij voorkeur dichte) schoenen.
- Droog de handen en voeten goed na het wassen, zonder wrijven.
- Maak gebruik van vocht-inbrengende lotions om kloven te voorkomen.
- Gebruik handschoenen bij het schoonmaken (detergenten kunnen de huid uitdrogen) en in de tuin (om verwondingen te voorkomen).
- Leg in rust uw benen en hielen omhoog om zo weinig mogelijk wrijving te hebben.

Raadpleeg uw arts

Wanneer uw handpalmen en/of voetzolen roder en gevoeliger worden.

Duur

Bij het optreden van uitgesproken huidveranderingen of pijn, kan uw arts beslissen om uw behandeling tijdelijk te onderbreken, de dosis te verminderen of het interval tussen 2 toedieningen te verlengen.

Hierdoor kan de huid genezen. Eventueel kan uw arts beslissen cortisone, pijnstilling en/of vitamine B6-supplementen toe te dienen om de klachten van het HVS te verminderen.

Tot slot

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen of opmerkingen, dan kunt u terecht bij uw behandelend arts of de verpleegkundigen. Wij hopen van harte dat deze brochure u wegwijs heeft gemaakt in het verloop en de nabehandeling uw therapie Folfox.

Wie contacteren bij vragen of problemen?

De hierboven vermelde bijwerkingen zijn de meest voorkomende bijwerkingen voor deze behandeling. Hoe u deze bijwerkingen beleeft, is erg persoonlijk. Sommige mensen hebben veel last van bijwerkingen, anderen weer niet. Aarzel niet uw (huis)arts of (thuis)verpleegkundige te contacteren bij vragen rondom andere bijwerkingen die u ervaart of andere vragen, gevoelens en eventuele onzekerheden.

Centrum voor oncologie - AZ Turnhout
Campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166, 2300 Turnhout

Oncologisch dagziekenhuis 014 40 60 01

Oncologie hospitalisatie 014 40 60 03

Persoonlijke notities/ vragen

Indien u vragen of opmerkingen hebt, kunt u die hier noteren. Zo hebt u ze altijd bij de hand bij een gesprek met de arts of verpleegkundige

.....

AZ Turnhout vzw
www.azturnhout.be
info@azturnhout.be
014 40 60 11

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef
Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout

Campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166
2300 Turnhout

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout